

Problem sprevržene erotike v Grumovi Gogi in Wildovi Salomi

Z Wildovo Salomo in Grumovim Dogodkom v mestu Gogi, smo se seznanili z drugačnim stilom, načinom in tudi drugačno vsebino kot v delih, ki smo jih prebirali do sedaj. Obe deli je zaznamovala dekadenca - smer nove romantike, ki je zadoščanje iskala v območju morbidnih in perverznih doživetij - v območju teme groze, nenavadnosti. Delež dekadenci prvin v drami je različen. Oscar Wilde je pisal prava dekadenci dela, v slovenski literaturi pa se prava dekadenca ni nikoli uveljavila.

Wilde s svojim delom ni obudil nekega že davno pozabljenega motiva. Ta biblijski motiv judejske princese, ki je od svojega očima Heroda v zameno za ples v počastitev njegovega rojstnega dne zahtevala glavo preroka in Kristusovega vrstnika Janeza Krstnika, je bil že velikokrat upodobljen tako v liriki, prozi, kot tudi v slikarstvu. Wilde je z novim pristopom ustvaril dramsko besedilo - tragedijo.

Tudi Grumovo besedilo ni popolnoma izvirno. Grum si je izposodil prvine iz Ibsenovih Strahov - predvsem njihov zaključni prizor. Del drame - Hanino zgodbo, pa je prevzel iz Zolajeve novele "Za noč ljubezni". V delu je Grum orisal vzdušje mesta Goge in njene nenavadne prebivalce, ki živijo v nekem svojem svetu. Večina jih je pasivnih. Z zavestnimi dejanji ne vplivajo na dogajanje, pač pa se kot lutke prepuščajo notranjim mehanizmom - svoji podzavesti. Grum je s svojimi Gogovci in njihovimi stiskami ter načinom življenja ustvaril groteskno dramo s katero se je približal evropskemu literarnemu toku.

V obeh dramah, tako v Salomi kot v Gogi se pojavlja vprašanje erotike, spolnosti, ki zaradi velikega pomena za glavne osebe preraste v problem. Osebe trpijo zaradi prezgodnjega srečanja s spolnostjo, oziroma po njej hrepenijo, njihovo hrepenenje pa ostane neuslišano. Salomo se ob srečanju z Jahannanom zaljubi. Prevzame jo njegovo telo, ki jo spominja na slonokoščeni steber, njegovi temni lasje, oči in njegove rdeče ustnice. Želi se ga dotakniti, ga poljubiti, a jo Johannan zavrne. Salomo to prizadane. Njena želja po ljubezni se kaže v njenem pogledu na luno, ki jo spominja na hladno sramežljivo devico. Ob zavrnitvi njena čustva postanejo nasprotna, želi se maščevati. Ko ji Herod v zameno za ples obljubi karkoli, zahteva Johannanovo glavo v srebrni skledi. Ko glavo dobi, jo gleda in stori tisto, kar si je želela. Johannana, človeka ki ga je edinega ljubila, poljubi na usta. Saloma z glavo v rokah tragično konča, saj ta ljubezen ne more trajati.

Večina prebivalcev Goge trpi zaradi neizživetih strasti, zaradi neizživetih seksualnih motivov in bolezenskega erosa, ki vlada v Gogi. Izmed zgodb prebivalcev še najbolj izstopata Hanina in zgodba Tarbule, Afre in Elze.

Hano je komaj dvanajstletno spolno zlorabil trgovski pomočnik Prelih. Ta dogodek močno spremeni Hanino življenje. Vse travme, ki jih je preživljala, povzročijo, da postane frigidna, da se ji moški in spolnost zagnusijo. Hani uspe uiti iz Goge. Čez nekaj let se vrne nazaj. Prelih jo zopet nadleguje. Čisto nemočna se skoraj vda v kruto usodo. V zadnjem trenutku zgleda na omari svečnik s katerim udari Preliha po glavi. S tem Hana doživi katarzo - očiščenje. Misel na to, da je njen sovražnik mrtev, ji da novih moči, strah izgine in Hana se pomiri. Pravi, da v prostorih veje mir, ki se tudi sliši, saj zveni.

Hana trpi zaradi prezgodnjega srečanja s spolnostjo, s estri Tarbula in Afra pa trpita ravno zaradi nasprotnega, zaradi pomankanja

ljubezni. Trpi zlasti Afra, kateri je zaročenec umrl preden se je sploh dotaknil. Afro najbolj mori misel, da je zaročenec ljubil mirno ženo Elzo s katero je imel sina, grbavca Teobalda. Afra je Elzo prepričala, da je zaročenec ljubil njo in da je Elzo le izkoristil. Vendar se Afra zaveda, da to ni res, zato mrzlično skrbi, da Elza ne bi umrla pred njo in se na drugem svetu srečala z njim.

Problem sprevržene erotike se kaže tudi pri moških prebivalcih Goge. Pesnik Klikot že spada mednje. V prvem delu ljubi Hano, piše ji pisma, katerh nikoli ne odda. V drugem del se mu "nasmehne sreča", ko ga Hana pokliče v svojo sobo, da bi odnesel Pelihovo truplo. Klikotu se zdi, da ga k sebi vabi le za plačilo. Ljubezen se mu zagnusi, njegovo veliko hrepenjenje se spremeni v grotesko. Prestraši se surovosti "uboja", premaga ga etični kolektiv. Žrtev takega problema je tudi Gapit -duševni bolnik, ki živi z lutko, ki predstavlja dehumanizacijo medsebojnih odnosov.

Obe deli, predvsem Grumova Goga sta težko razumljivi. Prepredeni sta s številnimi problemi, ki resnično posegajo v področja nenavadnosti in nevsakdanjosti. Ljudje so razdvojeni med predmetnim svetom in svojimi sanjami in hrepenenji. Vsak si želi nasprotje tistega kar ima, oziroma kar mu svet nudi. Njegove želje niso uresničljive, zato so sami, osamljeni čudaški. Da bi stresli svoj bes, se znašajo drug na drugega, kar vodi v odtujenost in medsebojno nerazumevanje.